

1. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy odrážajú vo vyučovacom procese aktuálne problémy súčasného sveta, a preto sú neoddeliteľnou súčasťou základného vzdelania. Učivo obsiahnuté v prierezových témach sme využili pri tvorbe predmetu Praktická vlastiveda, do ktorej sme začlenili témy z prierezových tém Dopravná výchova, Ochrana života a zdravia, Enviromentálna výchova a Osobnostný a sociálny rozvoj, na vyučovanie ktorej je vyčlenená jedna disponibilná hodina v 3. ročníku. Z ostatných prierezových tém nevytvárame samostatné vyučovacie predmety, ale integrujeme ich do všetkých vyučovacích predmetov všetkých ročníkov. Zaradenie určitej prierezovej témy je vyznačené v časovo-tematických plánoch jednotlivých predmetov u každého vyučujúceho. Prierezové témy sú súčasťou celého výchovno-vyučovacieho procesu, reprezentujú okruhy aktuálnych problémov súčasného sveta. Budeme ich realizovať aj formou projektov, pri realizácii ktorých budú musieť žiaci prezentovať vedomosti a zručnosti z rôznych predmetov. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je použitie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Väčšina tematických okruhov prierezových tém je implementovaná prirodzene a nenásilnou formou tak, aby to žiaci nevnímali ako násilný prvok na vyučovacej hodine. Prierezové témy realizujeme viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a učebných predmetov alebo formou projektu (Dalton). Nevyhnutnou podmienkou účinnej prierezovej tematiky je využitie aktivizujúcich a interaktívnych učebných metód.

Prierezová téma **Ochrana života a zdravia** je i obsahovou náplňou:

- ♥ didaktických hier, ktoré uskutočňujeme v júni daného školského roku
- ♥ účelového cvičenia, ktoré uskutočňujeme v septembri a júni daného školského roku.

Prierezová téma **Enviromentálna výchova** je zabezpečovaná aj aktivitami koordinátora pre environmentálnu výchovu a spoluprácou s ochranármi a lesníkmi z rodinnej usadlosti Vladske.

Prierezová téma **Dopravná výchova** ja realizovaná aj praktickým vyučovaním na detskom dopravnom ihrisku a mobilnom dopravnom ihrisku.

Osobnostný a sociálny rozvoj rozvíjame aj v mimovyučovacej záujmovej činnosti a účasťou v rôznych projektoch.

PRIEREZOVÉ TÉMY (TEMATIKY)

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KULTÚRA
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

- **PRIEREZOVÉ TÉMY A PODTÉMY PLATNÉ OD 1.9. 2017**

- **OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ- OSR (SÚČASŤOU SÚ PRÁVA DIEŤAŤA)**

- **OSR 1 - TOLERANCIA**

- 1.1 potláčanie prejavov neznášanlivosti, diskriminácia,
- 1.2 prevencia šikanovania, zastrašovania,
- 1.3 asertívne správanie,
- 1.4 porozumieť sebe samému a druhým, rešpektovať názory, práva a potreby druhých, jedinečnosť človeka, ľudské práva- sloboda myslenia, náboženského vyznania, pokojného zhromažďovania,
- 1.5 kladné a záporné vlastnosti,
- 1.6 utváranie dobrých medziľudských vzťahov postavených na dôvere

- **OSR 2 - RADOSŤ ZO ŽIVOTA**

- 2.1 pozitívny postoj k životu, hodnoty,
- 2.2 sebadôvera, zdravé sebavedomie a sebaúcta, uvedomenie si vlastného ja,
- 2.3 moje svedomie,
- 2.4 riešenie problémov a rozhodovanie

- **OSR 3 - SPRÁVANIE**

- 3.1 zvládať vlastné správanie, vedieť sa slušne správať, sebakontrola,
- 3.2 uvedomovanie mravných rozmerov rôznych spôsobov ľudského správania,
- 3.3 predchádzanie patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

- **OSR 4 - VEDOMOSTI**

- 4.1 rozvoj základných schopností dobrej komunikácie(komunikácia medzi učiteľom a žiakom) a k tomu príslušných vedomostí, sebareflexie, seba vzdelávanie, sebazdokonaľovanie, sebahodnotenie,
- 4.2 kreativita,
- 4.3 sústredenie, stíšenie, načúvanie,
- 4.4 dôležitosť kvalitného vzdelávania, osvojiť si študijné zručnosti, duševná hygiena

- **OSR 5 - SPOLUPRÁCA**

- 5.1 rozvoj základných sociálnych zručností pre spoluprácu,
- 5.2 úcta k práci druhých, uvedomovanie si rôznosti názorov ľudí, dodržiavanie pravidiel diskusie,
- 5.3 vytrvalosť, presnosť a správnosť pri práci

- **OSR 6 - RODINNÁ VÝCHOVA**

- 6.1 postoje k rodičom, blízkym a k iným ľuďom,
- 6.2 láska k dieťaťu, k matke, tehotenstvo, materstvo,
- 6.3 týranie detí v rodine, linka dôvery, útek detí z domu,

- 6.4 vzťah medzi mužom a ženou – láska, manželstvo, dôležitosť usporiadanej rodiny , tradičný model rodiny, rodina- základná bunka spoločnosti, pomoc v domácnosti,
- 6.5 rovnoprávnosť pohlaví – kamarátstvo a priateľstvo,
- 6.6 sexualita- psychické a fyzické zmeny v čase puberty

- OSR 7 - PRÁVA DIEŤAŤA

- 7.1 Dieťa má právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva , pôvodu a postavenia
- 7.2 Dieťa má osobitné právo na telesný a duchovný rast
- 7.3 Dieťa má mať právo na meno od narodenia a právo na štátnu príslušnosť
- 7.4 Dieťa má právo na Výživu, bývanie a zdravotnícke služby
- 7.5 Dieťa má právo na osobitnú starostlivosť (zvláštnu opateru pri telesnom, duševnom alebo sociálnom postihnutí)
- 7.6 Dieťa má právo na lásku, porozumenie a starostlivosť
- 7.7 Dieťa má právo na bezplatné vzdelávanie, hru a zotavenie
- 7.8 Dieťa má právo vždy byť medzi prvými, komu treba pomôcť (prednostná ochrana a pomoc)
- 7.9 Dieťa má právo na ochranu proti krutosti, zneužívaniu a zanedbávaniu
- 7.10 Dieťa treba učiť mieru, tolerancii a priateľstvu voči všetkým ľuďom

- OSR 8 - SPOLOČNOSŤ

- 8.1 sociálne začlenenie,
- 8.2 zodpovednosť za svoje konanie,
- 8.3 plnohodnotný a zodpovedný osobný život,
- 8.4 vzťah dieťaťa k peniazom

- OSR 9 - ZODPOVEDNOSŤ

- 9.1 za zverené veci,
- 9.2 za svoje konanie, osobný život, sebvzdelávanie

- OSR 10 - EMOCIONÁLNA STRÁNKA

- 10.1 rozvoj estetického cítenia,
- 10.2 citový zážitok z umeleckého prejavu,
- 10.3 láska k umeniu, zmysel pre rytmus,
- 10.4 estetické cítenie, význam umenia v osobnom živote,
- 10.5 estetika- neoddeliteľná súčasť života

- VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

- VMR 1: VÝCHOVA V RODINE

- 1.1 **Moja rodina a ja**, naše vzťahy v rodine
- 1.2 **Rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa**
- 1.3 **Úcta a správanie sa k rodičom**, medzigeneračné vzťahy v rodine
- 1.4 **Príbuzenské vzťahy**, význam rozvíjania vzťahov v širšom spoločenstve
- 1.5 **Úloha manželstva a rodiny v spoločnosti.**

- VMR 2: ZÁSADY ZDRAVÉHO ŽIVOTA

- 2.1 **Starostlivosť o vlastné telesné a duševné zdravie**, hygiena tela, fyzické a sociálne aspekty zdravia.
- 2.2 **Zachovanie zdravia** závisí do istej miery od schopnosti robiť správny výber a zodpovedne konať.
- 2.3 **Význam sociálnych zručností pre budovanie zdravých medziľudských** i potencionálnych partnerských **vzťahov** – presné a výstižné vyjadrovanie, schopnosť vypočítať mienku iných v diskusii, odhaľovať a riešiť problémy, asertívne správanie, sebaovládanie a iné.
- 2.4 **Zdravé sebavedomie a sebaúcta človeka**. Pozitívne sebahodnotenie.
- 2.5 **Nebezpečenstvo sexuálneho zneužívania detí**, nácvik bezpečného správania v rizikových situáciách. Problematika komerčného sexuálneho zneužívania detí.

- VMR 3: NEGATÍVNE DÔSLEDKY FAJČENIA, ALKOHOLU A ĎALŠÍCH DROG NA ZDRAVIE A SPRÁVANIE ČLOVEKA

- 3.1 **Fajčenie, alkohol a ďalšie drogy** (napr. heroín) ohrozujú zdravie človeka – nervovú sústavu, srdce a cievy, pečeň, žalúdok.
- 3.2 **Dospievanie a drogy** Mimoriadne nebezpečné je užívanie drog v období dospievania (ohrozuje aj zdravý vývin rozmnožovacích ústrojov) a v tehotenstve.
- 3.3 **Cigarety a alkohol sú hrozbou pre plod**. Budúca matka fajčením a pitím alkoholu ohrozuje zdravý vývin plodu.
- 3.4 **Správanie človeka pod vplyvom alkoholu a iných drog** – strata zábran, uvoľnené správanie.
- 3.5 **Riziko prenosu AIDS**.
- 3.6 Nácvik asertívneho správania – **odmietnutie alkoholického nápoja a iných drog**.

- VMR 4: ROVNOPRÁVNOSŤ POHLAVÍ A BUDOVANIE VZŤAHOV MEDZI CHLAPCAMI A DIEVČATAMI

- 4.1 **Rovnocennosť muža a ženy** a ich špecifickosť, možnosti vzájomnej komplementarity a spolupráce.
- 4.2 **Vzájomné správanie sa chlapcov a dievčat**, správne obliekanie sa, slušnosť, ohľaduplnosť, čestnosť, ochota vzájomne si pomáhať, gavalierstvo, odvaha.
- 4.3 **Význam blízkeho človeka pre život jednotlivca**.
- 4.4 **Kamarátstvo a priateľstvo**. Komunikácia ako cesta spoznávania seba i druhých.
- 4.5 Priateľstvo je viac ako kamarátstvo (**správne a falošné priateľstvo**).
- 4.6 Vedieť identifikovať i komunikovať svoje city. Učiť **sa vnímať problémy i radosti druhých**.

- VMR 5: VZNIK A VÝVOJ ĽUDSKÉHO JEDINCA, PRÍPRAVA ORGANIZMU ŽENY NA JEHO PRIJATIE A ROZVOJ

- 5.1 Telo všetkých živých organizmov (rastlín, živočíchov a húb) sa skladá z buniek.
- 5.2 Mikroskopovanie buniek.
- 5.3 Tvorba mužských pohlavných buniek – spermií v semenníkoch.
- 5.4 Tvorba ženských pohlavných buniek – vajíčok vo vaječníkoch.
- 5.5 Oplodnenie – splynutie vajíčka a spermie, vznik oplodneného vajíčka.

- 5.6 Rast a vývoj oplodneného vajíčka,
- 5.7 Výživa plodu krvou matky cez steny maternice.
- 5.8 Vytváranie citového vzťahu dieťaťa a matky počas vnútromaternicového vývinu.
- 5.9 Tehotenstvo, dĺžka tehotenstva, pôrod.
- 5.10 Životaspráva ženy počas tehotenstva – zdravá výživa, pohyb na čerstvom vzduchu, škodlivosť
- 5.11 fajčenia a alkoholu, psychická pohoda.
- 5.12 Starostlivosť matky o narodené dieťa – kŕmenie, prebaľovanie, umývanie, pravidelná návšteva
- 5.13 poradne.
- 5.14 Význam materinskej lásky pre zdravý vývin dieťaťa
- 5.15 Vývojové štádiá: dojča, batoľa, dieťa predškolského veku, školák, mladistvý, dospelý.
- 5.16 Úcta a ohľaduplnosť k tehotnej žene.

- **VMR 6: ZMENY V ORGANIZME DIEŤAŤA V OBDOBÍ PUBERTY**

- 6.1 Príprava na dôležité zmeny v organizme dieťaťa v období puberty – vonkajšie pohlavné znaky,
- 6.2 tvorba spermií a vajíčok, prvá menštruácia, prvá polúcia.
- 6.3 Vplyv fyzických zmien na emocionálnu a sociálnu oblasť duševného života dospievajúcich snaha
- 6.4 o preberanie zodpovednosti za svoj život, častá mrzutosť a popudlivosť, nezhody s rodičmi.
- 6.5 Ľahké skamarátenie sa s inými.
- 6.6 Vyvarovať sa napodobňovať nevhodné správanie iných, asertivita.
- 6.7 Potreba zvýšenej hygieny v období dospievania.

Téma vznik a vývoj ľudského jedinca sa zahŕňa do prírodovedy vo 4. roč. formou oddelenej besedy. Samostatne pre chlapcov a samostatne pre dievčatá. Využitie filmu.

- **ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA- ENV**

- **ENV 1 - OCHRANA PRÍRODY, ČLOVEKA A KRAJINY**

- 1.1 Les
 - 1.1.1 význam lesa pre človeka, aktívna ochrana lesov, výsadba lesných stromov,
 - 1.1.2 odlesňovanie- negatívne dôsledky na životné prostredie,
 - 1.1.3 starostlivosť o zeleň aj v zime,
 - 1.1.4 negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky (vandalizmus, pytliactvo),
 - 1.1.5 v zdravom tele zdravý duch,
 - 1.1.6 liečivé rastliny, ich zber
- 1.2 Pole
 - 1.2.1 význam, príčiny dobrej úrody,
 - 1.2.2 zmeny vplyvom činnosti človeka
- 1.3 Vodné zdroje
 - 1.3.1 hospodárenie s vodou
 - 1.3.2 More
 - 1.3.3 druhová rozmanitosť, chránené živočíchy,

- 1.3.4 význam pre biosféru
- 1.4 Prales
 - 1.4.1 druhová rozmanitosť, chránené živočíchy,
 - 1.4.2 miznutie tropických dažďových pralesov, dôsledok na ekologickú rovnováhu Zeme,
 - 1.4.3 kyslé dažde, úbytok ozónovej vrstvy, skleníkový efekt
- 1.5 Ľudské sídlo
 - 1.5.1 mesto, dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vplyv na životné prostredie),
 - 1.5.2 starostlivosť o izbové rastliny, ich význam pre život človeka,
 - 1.5.3 domáce zvieratá, ich pomoc ľuďom, starostlivosť ľudí o ne
- 1.6 Urbanizácia
 - 1.6.1 vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (vplyv činnosti ľudí na súčasný stav ŽP),
 - 1.6.2 smog, život bez áut, je možný život bez dopravných prostriedkov?,
 - 1.6.3 poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k ŽP,
 - 1.6.4 význam správnej výživy človeka, ekologické potraviny

- ENV 2 - ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

- 2.1 Voda
 - 2.4.1 význam vody, kolobeh vody,
 - 2.4.2 znečisťovanie, Ochrana jej čistoty, ochrana vodných zdrojov, čistenie odpadových vôd,
 - 2.4.3 chránené rastliny, živočíchy a vodné zdroje na území Slovenska
- 2.2 Ovzdušie
 - 2.4.1 význam,
 - 2.4.2 čistota ovzdušia, klimatické zmeny, zdroje znečistenia,
 - 2.4.3 dôsledky erózie
- 2.3 Pôda
 - 2.4.1 význam,
 - 2.4.2 príčiny zvetrávania pôdy,
 - 2.4.3 ochrana, znečisťovanie (odpadové skládky, úbytok pôdy, erózia pôdy, odpadové skládky priemysel, poľnohospodárstvo),
 - 2.4.4 závislosť života na Zemi od pôdy (pôda- obnoviteľný prírodný zdroj, úrodnosť pôdy),, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo)
- 2.4 Zachovanie biodiverzity
 - 2.4.1 Význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi, jej ochrana,
 - 2.4.2 živočíšne druhy a ich skúmanie, ochrana, vyhynuté živočíchy,
 - 2.4.3 poznávanie rastlín v regióne, ochrana, chránené rastliny,
 - 2.4.4 národné parky

- ENV 3 - PRÍRODNÉ ZDROJE, ICH VYUŽÍVANIE, OCHRANA

- 3.1 význam prírodných zdrojov pre človeka,
- 3.2 obnoviteľné PZ,
- 3.3 neobnoviteľné PZ,
- 3.4 racionálne využívanie PZ,

3.5 využívanie alternatívnych zdrojov energie, šetrenie elektrickou energiou

• ENV 4 - ĽUDSKÉ AKTIVITY A PROBLÉMY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA , VZŤAH ČLOVEKA K PROSTREDIU

- 4.1 poľnohospodárstvo a životné prostredie,
- 4.2 doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia),
- 4.3 priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie),
- 4.4 odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi, spôsoby likvidácie odpadu,
- 4.5 ochrana prírody a kultúrnych pamiatok,
- 4.6 zmeny v krajine,
- 4.7 dlhodobé svetové projekty a programy zamerané na ochranu životného prostredia

• MEDIÁLNA VÝCHOVA- MDV

• MDV 1 - ČO JE MÉDIUM

- 1.1 negatívny vplyv médií,
- 1.2 základné druhy médií- vysielané signálom (elektronické- rozhlas, televízia, film),tlačené (kníhtlač), obrazové, zvukové, zvukovo-obrazové (digitálne),
- 1.3 novinár, redaktor, moderátor (náplň práce, porušenie etiky),
- 1.4 posudzovanie mediálne šírených správ, objavovať v nich to hodnotné, negatívny vplyv médií,
- 1.5 pravidlá fungovania mediálneho sveta, orientácia v ňom vzhľadom k veku,
- 1.6 médiá ako socializačný faktor,
- 1.7 rozlišovanie medzi fikciou a skutočnosťou

• MDV 2 - ČO JE REKLAMA

- 2.1 druhy reklamy,
- 2.2 klamlivý svet reklamy,
- 2.3 schopnosť vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií
- 2.4 MDV 3 - Môj obľúbený hrdina
- 2.5 filmová rozprávka, jej znaky, charakteristika
- 2.6 MDV 4 - Ja a počítač
- 2.7 využitie PC na vyhľadávanie informácií Internet- pomocník žiaka pri vzdelávaní,
- 2.8 detské webové stránky,
- 2.9 riziká a nebezpečenstvá na internete

• MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA- MUV

• MUV 1 - REŠPEKTOVANIE A ZNÁŠANLIVOSŤ RÔZNYCH NÁRODOV A RÁS

- 1.1 riešenie konfliktov pokojnou cestou a schopnosť komunikovať s nositeľmi iných kultúr

• MUV 2 - MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY

- 2.1 sebavedomie a uplatnenie v skupiny,
- 2.2 tvorivosť v interakcii s druhými ľuďmi, hlavne so slabšími a znevýhodnenými

- MUV 3 - KULTÚRY INÝCH NÁRODOV

- 3.1 zvedavosť a záujem o okolie, kultúrna rozmanitosť, tolerancia,
- 3.2 povedomie príslušnosti k vlastnej kultúre

- MUV 4 - ESTETIKA- NEODDELITEĽNÁ SÚČASŤ ŽIVOTA

- 4.1 starostlivosť o zovňajšok,
- 4.2 sebarealizácia vo voľnom čase

- REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KULTÚRA- RLK

- RLK 1 – OBJAVUJEME SLOVENSKO

- 1.1 tradície spojené s náboženskými sviatkami,
- 1.2 rodokmeň

- RLK 2 – TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA (POLOHA, HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ), HISTÓRIA ŠKOLY

- 2.1 regionálne zvyky, umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu, tradičné jedlá,
- 2.2 miestne a regionálne jazyky, tance, dramatické, výtvarné diela, odev,
- 2.3 významné osobnosti regiónu, povesti, rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta, ľudové stavitelstvo,
- 2.4 rešpektovanie kultúr, tradičná kultúrna rozmanitosť,
- 2.5 spolunažívanie príslušníkov rôzneho etnika
- 2.6 Ľudské práva- Právo na meno a krajinu, ktorú môže volať svojou

- RLK 3 – MÔJ RODNÝ KRAJ

- 3.1 moja rodina,
- 3.2 škola, okolie školy,
- 3.3 obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- 3.4 rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- 3.5 tradičné regionálne zvyky, obyčaje,
- 3.6 kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- 3.7 regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- 3.8 významné osobnosti regiónu,
- 3.9 prírodné krásy regiónu,
- 3.10 náučné chodníky v regióne,
- 3.11 chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- 3.12 minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- 3.13 tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- 3.14 umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu,
- 3.15 miestne a regionálne jazyky.

- DOPRAVNÁ VÝCHOVA- VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE- DVA

- DVA 1 - ŽIAK- ÚČASTNÍK DOPRAVNEJ PREMÁVKY

- 1.1 technického stav a údržba bicykla, jazda na bicykli,
- 1.2 správanie sa chodca, cyklistu a pasažiera v cestnej premávke,

- DVA 2 - DOPRAVNÉ PREDPISY, ZNAČKY, OCHRANA NA CESTÁCH

- 2.1 bezpečnosť cestnej premávky, doprava v obci, križovatka,
- 2.2 dopravná nehoda

- DVA 3 - ŠPECIFIKÁ CESTNEJ DOPRAVY V REGIÓNE

- 3.1 pozorovať svoje okolie, vyhodnotiť situáciu z hľadiska bezpečnosti,
- 3.2 aplikovanie bezpečného správania v cestnej premávke

- OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA- OZO

- OZO 1 - ZDRAVIE

- 1.1 zdravie -vec každého z nás, chráňme si ho,
- 1.2 otužovanie, pohyb a pobyt v prírode,
- 1.3 zásady zdravého života, hygieny, nákazlivé choroby, ochrana pred nimi,
- 1.4 darcovstvo krvi, návšteva lekára, očkovanie ako prevencia chorôb,
- 1.5 poskytovanie prvej pomoci, dôležité telefónne čísla 112, 155,
- 1.6 negatívne dôsledky fajčenia a alkoholu, používania návykových látok (zdravotné, sociálne, finančné),
- 1.7 drogy a kriminalita mládeže,
- 1.8 voľný čas a drogy,
- 1.9 pravidelný dostatočný spánok,
- 1.10 kúpaliská, jazerá- zdroj mikroorganizmov,
- 1.11 vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
- 1.12 správne dýchanie a držanie tela

- OZO 2 - VÝŽIVA

- 2.1 ovocie a zelenina a jej význam pre zdravie, význam správnej životosprávy pre človeka,
- 2.2 vitamíny- predpoklad zdravia, prevencia obezity,
- 2.3 pohyb a zdravá výživa,
- 2.4 pitný režim

- OZO 3 - BEZPEČNOSŤ

- 3.1 správna manipulácia s elektrospotrebičmi, nebezpečnými predmetmi,
- 3.2 dôležité telefónne čísla 112, 155,
- 3.3 poskytovanie prvej pomoci, poplachy, vojnový stav, fyzické ohrozenia, základné bezpečnostné návyky, pravidlá bezpečného správania, rizikové miesta a situácie v regióne,
- 3.4 dopravné predpisy, orientácia v teréne,

3.5 bezpečnosť pri práci a hre

Plnenie NPPZ je implementované v zložke Ochrana života a zdravia (OZO) a to konkrétne:

1. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu
 - a) Výživa a stravovacie zvyklosti – OZO2
 - b) Fyzická inaktivita – OZO1
 - c) Tabak, alkohol, drogy OZO1
 - d) Zdravé pracovné a životné podmienky
 - i. Pracovné prostredie OZO3
 - ii. Životné prostredie OZO1
2. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia OZO1
 - a) Kardiovaskulárne ochorenia
 - b) Diabetes mellitus
 - c) Vybrané nádorové ochorenia“

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Vypracované podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.2 Schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. marca 2017 pod číslom 2017-1053/10961:12-10EO s účinnosťou od 1. septembra 2017 .

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

• FIG 1: FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOTREBITEĽOV

• CELKOVÁ KOMPETENCIA

- Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách
 - 1.6 Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
 - žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.
 - 1.7 Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov
 - žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.
 - 1.8 Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
 - žiak je schopný:: Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním

• FIG 2: PLÁNOVANIE , PRÍJEM A PRÁCA

• CELKOVÁ KOMPETENCIA

- Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí
 - 2.1 Identifikovať zdroje osobných príjmov
 - žiak je schopný opísať, čo sú osobné príjmy človeka.
 - 2.2 Vypracovať finančný plán
 - žiak je schopný roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

- FIG 3: ROZHODOVANIE A HOSPODÁRENIE SPOTREBITEĽOV

- CELKOVÁ KOMPETENCIA

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

- 3.1 Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
 - žiak je schopný: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
- 3.2 Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
 - žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.
- 3.3 Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
 - žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.
- 3.4 Popísať používanie rôznych metód platenia
 - že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

- FIG 4:ÚVER A DLH

- CELKOVÁ KOMPETENCIA

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

- 4.1 Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
 - žiak je schopný zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.
- 4.2 Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov
 - žiak je schopný vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.
- 4.3 Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
 - žiak je schopný vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

- FIG 5: SPORENIE A INVESTOVANIE

- CELKOVÁ KOMPETENCIA

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

- 5.1 Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
 - žiak je schopný opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

- FIG 6:RIADENIE RIZIKA A POISTENIE

- CELKOVÁ KOMPETENCIA

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

- 6.1 Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
 - žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy
- 6.2 Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením
 - žiak je schopný vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Finančné vzdelávanie na primeranej úrovni je možné realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky, teda už v prvom ročníku základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od tretieho ročníka základnej školy. Predmety, do ktorých je možné finančnú gramotnosť priamo začleniť:

Ciele prierezových tém

Ciele prierezových tém sú súčasťou ŠVP.